

KONTAMINUJÍCÍ LÁTKY V EKOLOGICKÉ PRODUKCI PŘÍKLADY Z PRAXE

Ing. Eva Kallasová
PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

BIOAKADEMIE 2014, Lednice

PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.
Staré Město pod Sněžníkem

www.probio.cz

Představení společnosti

- založeno v roce 1992
- první výrobce biopotravin v ČR
- sídlo ve Starém Městě pod Sněžníkem

PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.
Staré Město pod Sněžníkem

www.probio.cz

Představení společnosti

- největší současný zpracovatel a producent biopotravin v ČR
- 2 mlýny, 2 balírny, sklady, laboratoř, administrativní budova
- významný zaměstnavatel v regionu
- 100 zaměstnanců, obrat 180 mil. Kč

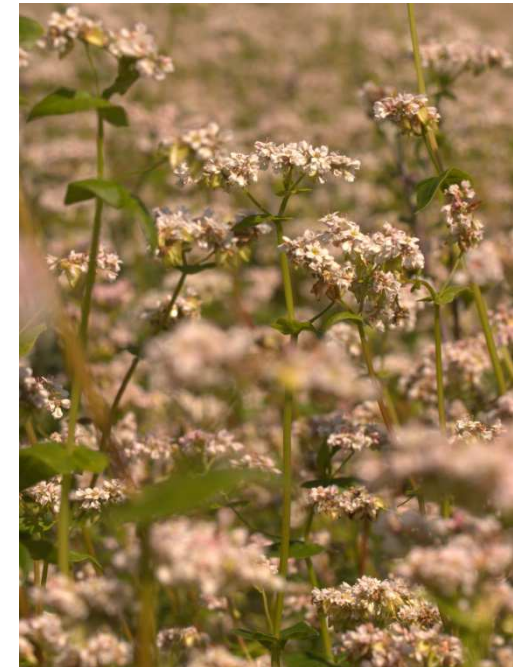
Činnosti společnosti:

- výroba biopotravin rostlinného původu
- velkoobchodní prodej biosurovin a biopotravin a jejich export a import
- produkce bio osiv a jejich prodej

Naše filozofie

- neobchodovat pouze s biopotravinami, ale ctít životní postoj a úctu ke své krajině a zdraví
- podporovat a rozvíjet ekologické zemědělství, svou činností přispívat k zachování zdravé planety
- vracet zapomenuté tradiční plodiny a potraviny do života lidí (špalda, jednozrnka, pohanka, proso)
- pečlivý výběr dodavatelů surovin (malé a střední farmy), dlouholetá spolupráce se zemědělci
- vyrábět biopotraviny:
 - pomocí šetrných technologií, při kterých si zpracovávaná surovina maximálně zachovává svou nutriční hodnotu
 - bez dalších přídatných syntetických látek

1 300 biopotravin

- z původního sortimentu obilovin a šrotovaných mouk, dnes 1 300 výrobků:
 - **vlastní biopotraviny**
(BIOHARMONIE, BIOLINIE, NAŠE BIOFARMA)
 - biopotraviny od **českých výrobců**
 - biopotraviny od **zahraničních výrobců**
 - biopotraviny pod **privátními značkami** obchodních řetězců (ALBERT BIO, NAŠE BIO, TESCO ORGANIC)

Distribuce biopotravin

- 500 bioprodejen a prodejen zdravé výživy
- velkoobchody
- zpracovatelé biopotravin
- obchodní řetězce
(Albert, BILLA, TESCO, Globus, Interspar, Kaufland, Makro, DM)
- export do zahraničí
(Slovensko, Polsko, Lotyšsko, Bulharsko, Slovinsko, Ukrajina...)
- vlastní e-shop www.bioweb.cz

Projekt NAŠE BIOFARMA

- Cíl projektu:
 - 100% české produkty
 - výjimečné a jedinečné produkty
 - „výrobky s příběhem“
 - transparentnost
 - konkrétní farmy, pole, tváře
- Aktuálně do projektu zapojeno celkem 6 ekologických farem

Bezlepkový program

Záměrem není vyvíjet speciální bezlepkové biopotraviny, ale cílem je aby přirozeně bezlepkové potraviny zůstaly bezlepkové po celou dobu zpracování.

- naše strategické plodiny – POHANKA, PROSO
- maximální limit 20 mg/kg lepku
- limit pro zachování bezlepkovosti partie max. 6 zrn pšenice/kg pohanky
- čištění kombajnů, vleček a skladů
- od května 2013 nová bezlepková balírna (7 mil. Kč)
- od května 2014 nový bezlepkový mlýn (12 mil. Kč)
- kontrola bezlepkovosti výrobků ve vlastní laboratoři pomocí metody „ELISA“

Výzkum a PRO-BIO

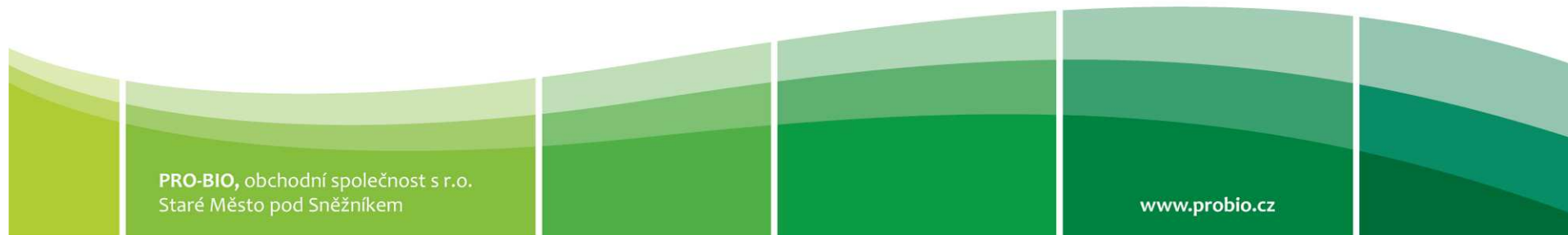

- účast na výzkumných projektech od roku 1997
- podílíme se na 4 projektech v rámci NAZV a 1 projektu v rámci TAČR
- spolupracujeme s významnými výzkumnými institucemi
- od podzimu 2013 evropský projekt **Healthy Minor Cereals** v rámci 7. rámcového projektu pro výzkum a technologický vývoj (Seventh framework programme)

Proč se podílíme na výzkumu?

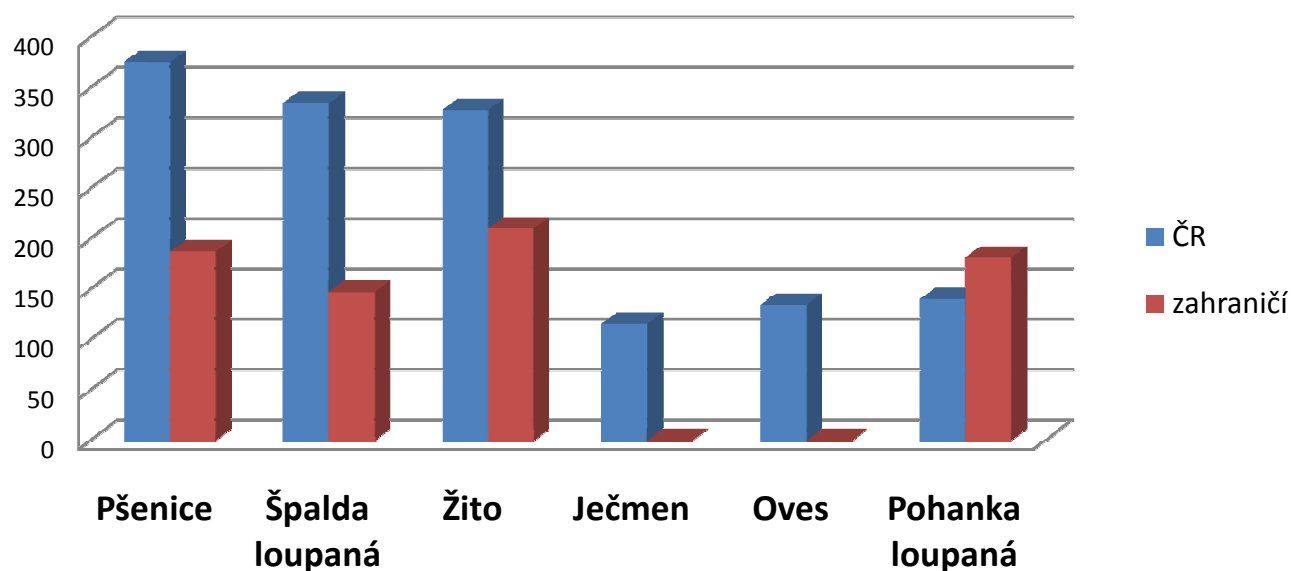
- chceme být vždy o krok napřed před ostatními
- v praxi využíváme nových vědeckých poznatků (odrůdy, šlechtění, agrotechnika, cereální výrobky, metody pro inhibici skladištních škůdců, hodnocení kvalitativních a nutričních parametrů)
- rozšiřujeme povědomí o netradičních plodinách a biopotravinách v ČR

Vývoj nakupovaných komodit – srovnání ČR a zahraničí

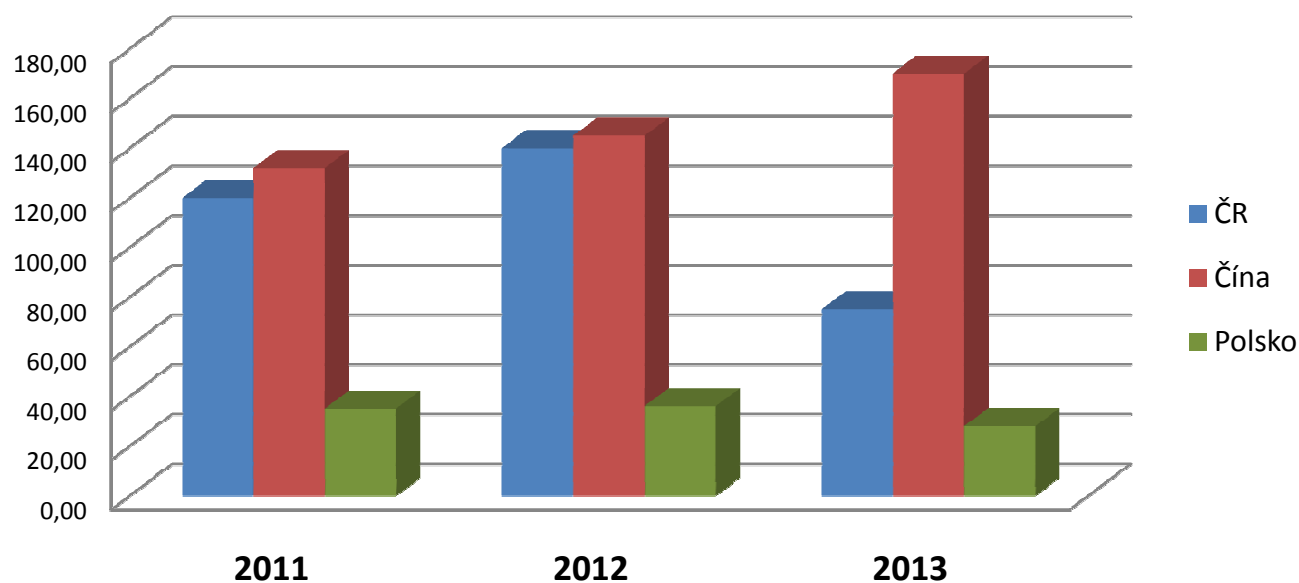
Množství zpracovaných obilovin v tunách v roce 2012
ČR versus zahraničí

Vývoj nakupovaných komodit – srovnání ČR a zahraničí

**Množství zpracované loupané pohanky
v tunách za období 2011-2013**

Kvalita biopotravin a PRO-BIO

- vlastní podniková laboratoř
- investice až 3 mil. Kč

Potravinářské a krmivářské certifikáty kvality:

- IFS certifikát (International Food Standard)
- GMP+, B3 obchod
- v roce 2013 celkem 4 externí audity
- dále 14 kontrol státních dozorových orgánů

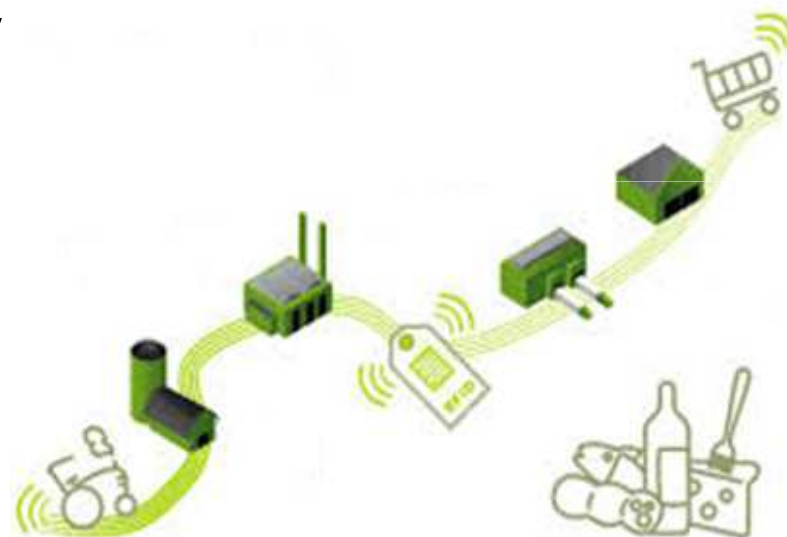

PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.
Staré Město pod Sněžníkem

www.probio.cz

Zpětná dohledatelnost

- „od vidlí až po vidličku“
- v rámci systémů kvality a bio certifikace
- suroviny, hotové výrobky, obaly
- dle výrobních partií
- pravidelné testování systému

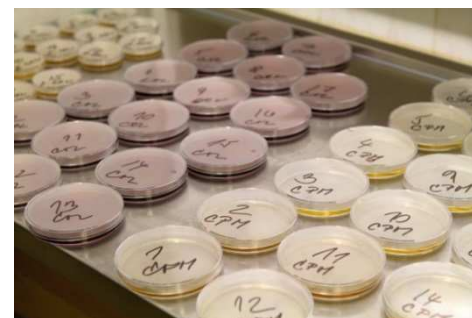

Laboratoř PRO-BIO

- moderní zařízení pro rychlé rozборы surovin
- specializace na mlýnskou výrobu

Typy rozborů:

- fyzikálně-chemické
 - mikrobiologické
 - imunochemické (ELISA)
-
- spolupracujeme s externími laboratořemi

Systém kontroly kvality

- kontrola jakosti surovin ve všech výrobních fázích
 - několikastupňová kontrola (příjem, mlýnská výroba, balírna)
 - fyzikálně-chemické a mikrobiologické parametry
- bezlepková výroba a nakupované bezlepkové suroviny
 - stanovení obsahu lepku (ELISA)
- namátková kontrola nabídkových a příjmových vzorků obilovin
 - stanovení obsahu mykotoxinů (ELISA) – AFLA, OCHRA, DON
- externí rozbor (dle ročního plánů rozborů)
 - rezidua pesticidů, těžké kovy, mykotoxiny, GMO, alergen
- Bilance:
 - cca 3 500 rozborů/rok, zpracování surovin 3 500 t/ročně, tj. na každou tunu 1 laboratorní rozbor, náklad na 1 rozbor je cca 0,50 Kč/kg suroviny

Postup při stahování výrobku

- přijetí informace (interní, externí, dozorové orgány)
- zahájení dohledatelnosti
- svolání krizového týmu
- analyzování situace
- neveřejné stahování (withdrawal)
- veřejné stahování (recall)
- zahájení stažení nebo pozastavení výrobku
- komunikace
 - interní : členové týmů, externí sklady, přepravci atd.
 - externí : zákazníci, dodavatelé, dozorové orgány, certifikační společnosti atd.

Kontaminující látky – přehled

- Mykotoxiny

- Nařízení Komise (ES) č. 1881/2006

Maximální limity dle jednotlivých potravinářských komodit a typu kontaminující látky

- Rezidua pesticidů

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007
- norma BNN

Maximální limit **0,01 mg/kg ± 50 %**

- Alergeny (křížová kontaminace)

- Nařízení Komise (ES) č. 41/2009

Maximální obsah lepku v bezlepkových výrobcích **20 mg/kg**

Mykotoxiny – příklad A

- Surovina: žito BIO, země původu: Česká republika
- Nález: ochratoxin A, obsah 22,1 µg/kg, limit 3,0 µg/kg
- Výrobek: celozrnná mouka žitná BIO

Odběr vzorku SZPI na prodejně, směsná partie – z archivních vzorků průkaz původce mykotoxinu, kvalita odsouhlasena s dodavatelem dle smlouvy

VEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ – RASFF, správní řízení

- Náklady: 250 000 Kč pokuta ze strany dozorového orgánu
25 000 Kč likvidace výrobků na prodejnách
20 000 Kč ušlý zisk za potravinářskou kvalitu suroviny

295 000 Kč CELKEM

- Výsledek: likvidace a zkrmení výrobků, dodavatel neuznal reklamaci, veškeré náklady uhradila společnost PRO-BIO

Mykotoxiny – příklad B

- Surovina: pšenice BIO, země původu: Česká republika
- Nález: ochratoxin A, obsah 68,1 µg/kg, limit 3,0 µg/kg
- Výrobek: pšeničné otruby BIO

Zachyceno na základě vlastního systému kontroly kvality, pozastavení celé šarže, testování dalších mlýnských výrobků – 19 µg/kg, suroviny odebrány 4 zpracovateli biopotravin, výrobky nebyly uvedeny na trh

NEVEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: **CELKEM 160 000 Kč**
 - stahování suroviny z trhu (ČR + zahraničí), náklady odběratelů na zpracování, laboratorní analýzy, ušlý zisk za potravinářskou kvalitu
- Výsledek: dodavatel uznal ½ vyčíslených nákladů, ostatní náklady řešeny pomocí dalších kompenzací (odběr osiva, suroviny)

Rezidua pesticidů – příklad A

- Surovina: med BIO, země původu: Česká republika
- Nález: acetamiprid, obsah 0,023 mg/kg, limit 0,01 mg/kg
thiacloprid, obsah 0,049 mg/kg, limit 0,01 mg/kg

Zachyceno na základě kontroly časopisu dTest, stahování z trhu, nařízené kontroly dozorových orgánů, nový český dodavatel – při testování šarží obsah reziduí pesticidů v rozmezí 0,006-0,020 mg/kg.

VEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: **CELKEM 250 000 Kč**
 - stahování výrobků z trhu , pokuty obchodního řetězce, hodnota výrobků a suroviny na skladě, likvidace na filiálkách, laboratorní analýzy
- Výsledek: vylistování výrobku z řetězce, ukončení obchodních vztahů s dodavateli, ukončení BIO certifikace dodavatelů medu, negativní mediální publicita – ztráta konečných zákazníků

Rezidua pesticidů – příklad B

- Surovina: mák BIO, země původu: Turecko
- Nález: chlorpyrifos, obsah 0,022 mg/kg, limit 0,01 mg/kg
carbaryl, obsah 0,061 mg/kg, limit 0,01 mg/kg
- Výrobek: knedlíky s náplní BIO, špaldové tyčinky s mákem BIO

Zachyceno na základě kontroly rakouských dozorových orgánů, dodavatel poskytl laboratorní rozbor s negativním nálezem těchto látek, opakování laboratorních analýz v ČR, suroviny dále odebrány výrobcem ve službě – výrobky byly v době zjištění již po uplynutí DMT.

VEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: **CELKEM 210 000 Kč**
 - stahování výrobků z trhu (Rakousko), hodnota výrobků a suroviny na skladě zpracovatele, pokuty obchodního řetězce, laboratorní analýzy
- Výsledek: vylistování výrobku z řetězce, zahraniční dodavatel neuznal reklamaci suroviny – veškeré náklady spol. PRO-BIO uhradila, zhoršení vzájemných vztahů s dodavatelem i odběratelem

Rezidua pesticidů – příklad C

- Surovina: rozinky BIO, země původu: Turecko
 - Nález: metalaxyl, obsah 0,015 mg/kg, limit 0,01 mg/kg
→ po odečtení odchylky měření 50 % výsledek v rozmezí 0,0075-0,0225 mg/kg
- Zachyceno na základě kontroly slovenských dozorových orgánů, surovina nebyla u dodavatele reklamována (v souladu s BNN), na Slovensku není přípustný žádný limit pro obsah reziduí pesticidů v biopotravinách

VEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: 60 000 Kč laboratorní analýzy, náklady na likvidaci
29 000 Kč hodnota výrobků
79 000 Kč CELKEM
- Výsledek: vylistování výrobku z řetězce, zahraniční dodavatel neuznal reklamaci suroviny – na základě dlouhodobých vztahů veškeré náklady uhradila spol. PRO-BIO

Rezidua pesticidů – příklad D

- Surovina: pšenice BIO, země původu: Česká republika
- Nález: antrachinon, obsah 0,025 mg/kg, limit 0,01 mg/kg

Zachyceno na základě kontroly zahraničního odběratele před exportem, povinnost dodržet smlouvu a v termínu dodat surovinu s odsouhlasenými parametry kvality.

NEVEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: uhrazení rozdílu dopravného (rozdílné místo nakládky náhradní dodávky)
- Výsledek: nižší cena za náhradní dodávku suroviny, narušení vzájemných vztahů s odběratelem

Lepek – příklad

- Surovina: pohanka BIO, země původu: Polsko
- Nález: lepek, obsah 34,9 mg/kg, limit 20,0 mg/kg
- Výrobek: pohanková mouka BIO

Zachyceno na základě vlastního systému kontroly kvality, pozastavení celé šarže, suroviny odebrány zpracovatelem biopotravin, výrobky nebyly uvedeny na trh

NEVEŘEJNÉ STAHOVÁNÍ

- Náklady: **CELKEM 36 000 Kč**
- likvidace hotových výrobků
- Výsledek: oslabené vztahy s dodavatelem

Celkové zhodnocení

- odpovědnost vzhledem k obchodním vztahům, dobrému jménu firmy a jednotlivých značek
- nepříjemná situace pro obě strany, často ukončení dobrých dlouhodobých obchodních vztahů, případně ukončení BIO certifikace a hospodaření v EZ nebo výroby biopotravin
- nárůst nedůvěry zákazníků ve výrobky (cca 1 rok než se vrátí obraty jednotlivých výrobků do původního stavu)
- přísná pověst společnosti kvůli možnému odmítnutí dodávek z důvodu nevyhovující kvality – odkoupení ze strany konkurence
- Opatření:
 - nákupy surovin u rizikových komodit pouze s laboratorními rozbory na příslušné kontaminující látky
 - pořízení vlastního laboratorního zařízení na stanovení vybraných druhů mykotoxinů

Děkuji za pozornost

Ing. Eva Kallasová, manažerka kvality

kallasova@probio.cz , tel. 583 301 971

PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.
Staré Město pod Sněžníkem

www.probio.cz